

AI OKURYAZARLIĞI: GÜVENLİ, ÜRETKEN VE SORUMLU KULLANIM

4 Saatlik Uygulamalı Atölye | Bireysel ve Kurumsal Müşteriler İçin Tam
Eğitim Seti

INDIGONIX SYSTEM INTELLIGENCE

Facilitator Guide + Participant Workbook + Templates + Assessment | Sürüm 1.0 — Temmuz 2026

1. Programın Konumu ve Değer Önerisi

Bu program yalnızca “araç kullanmayı” öğretmez. Katılımcıların yapay zekâyı ne zaman, neden, hangi veriyle, hangi doğrulama ve insan kontrolüyle kullanacağını öğrenmesini sağlar.

Öge	Bireysel Versiyon	Kurumsal Versiyon
Hedef kitle	Profesyoneller, girişimciler, öğrenciler, öğretmenler ve günlük kullanıcılar	Çalışanlar, yöneticiler, uzmanlar, dönüşüm ekipleri, kamu/üniversite/STK personeli
Ana vaat	AI ile daha iyi düşün, üret ve doğrula	AI kullanımını güvenli, verimli, izlenebilir ve kurum politikasına uyumlu hale getir
Önerilen grup	12-30 kişi	15-40 kişi
Format	Yerinde veya canlı online	Tercihen yerinde; canlı online uyarlanabilir
Çıktı	Kişisel AI Kullanım Planı + Prompt Portföyü	Departman AI Kullanım Haritası + Güvenli Kullanım Taahhüdü + 30 Günlük Aksiyon Planı

1.1 Öğrenme Kazanımları

- AI, üretken AI, büyük dil modeli, token, prompt, halüsinasyon ve önyargı kavramlarını doğru açıklar.
- Bir görevin AI için uygun olup olmadığını risk ve insan kontrolü açısından değerlendirir.
- Rol + Bağlam + Görev + Veri + Kısıt + Format + Kalite Ölçütü formülüyle güçlü promptlar yazar.
- Kişisel, hassas ve kurumsal gizli verileri ayırt eder; güvenli veri minimizasyonu uygular.
- AI çıktısını kaynak, mantık, güncellik, önyargı ve uygunluk açısından doğrular.
- Metin, görsel, sunum, özet, fikir ve kod üretiminde sorumlu iş akışları kurar.
- Kişisel veya kurumsal 30 günlük AI kullanım aksiyon planı oluşturur.

1.2 EU AI Act Bağlantısı

EU AI Act Madde 4, AI sistemi sağlayıcıları ve kullanan kuruluşların, sistemi kendi adlarına kullanan personel ve diğer kişilerin teknik bilgi, deneyim, eğitim ve kullanım bağlamını dikkate alarak yeterli AI okuryazarlığı düzeyini sağlamaya yönelik önlemler almasını ister. AI okuryazarlığı hükümleri 2 Şubat 2025'ten beri uygulanmaktadır. Bu workshop, rol ve risk temelli bir temel program olarak bu yükümlülüğün destekleyici kanıtlarından biri olabilir; tek başına hukuki uyum garantisi değildir.

2. 4 Saatlik Workshop Akışı

Süre	Modül	Odak	Yöntem	Somut Çıktı
00-15	Açılış ve AI Nabız Ölçümü	Beklenti, kullanım seviyesi, güvenlik algısı	Poll + ikili paylaşım	Kişisel hedef / ekip hedefi
15-50	M1 — AI Nasıl Çalışır ve Nerede Yanılır?	AI/GenAI/LLM, olasılıksal üretim, halüsinasyon, bias	Anlatım + canlı demo + mini oyun	Risk farkındalığı kartı
50-80	M2 — Güvenli ve Sorumlu Kullanım	Veri sınıfları, gizlilik, telif, insan kontrolü, shadow AI	Senaryo kartları + grup kararı	AI kullan / kullanma karar matrisi
80-90	Ara	—	—	—
90-140	M3 — Prompt Tasarımı ve Üretkenlik	7 bileşenli prompt, iterasyon, multimodal üretim	Demo + bireysel + çiftli uygulama	3 optimize prompt + kalite rubriği
140-170	M4 — AI ile Araştırma ve Doğrulama	Kaynak hiyerarşisi, fact-check, güncellik, çoklu kaynak	Fact-check laboratuvarı	Doğrulanmış mini bilgi notu
170-180	Ara	—	—	—
180-225	M5 — Gerçek Hayat Uygulama Sprinti	Bireysel veya departman vakası	Takım sprinti + sunum	Uçtan uca AI iş akışı
225-240	Kapanış, Son Test ve 30 Günlük Plan	Özet, taahhüt, transfer	Quiz + action board	30 günlük plan + sertifika kriteri

Önerilen interaktif doz: %45-55. Her 10-15 dakikada bir karar, deneme, tartışma veya kısa üretim aktivitesi bulunur.

3. Modül 1 — AI Nasıl Çalışır ve Nerede Yanılır?

Amaç

Katılımcının AI'yi "bilen bir otorite" değil, olasılıksal içerik üreten bir sistem olarak zihninde doğru konumlandırması.

Öğreti

- AI, makine öğrenmesi, üretken AI ve LLM farkları
- Girdi → tokenlaştırma → bağlam/attention → olasılıksal çıktı
- Halüsinasyon, bias, güncellik sınırı ve aşırı güven
- Metin, görsel, ses, video, kod ve özet üretimi

Etkinlik

"Sonraki kelime" oyunu: Eğitmen yarım bir cümle verir; katılımcılar olası devamları yazar. Sonra AI'ye aynı cümle sorulur. Amaç, olasılıksal üretimi görünür kılmaktır.

Facilitator Notu

Canlı demo 1: Aynı promptu iki kez çalıştırın ve farklılıkları işaretleyin. Canlı demo 2: AI'den var olmayan bir rapor hakkında kaynak isteyin; kaynakların gerçekliğini kontrol edin.

4. Modül 2 — Güvenli ve Sorumlu Kullanım

Amaç

Katılımcının hangi veriyi AI'ye verebileceğini, hangi görevlerde insan onayı gerektiğini ve ne zaman AI kullanmaması gerektiğini belirlemesi.

Öğreti

- Veri sınıfları: kamuya açık, kurum içi, gizli, kişisel/hassas
- Veri minimizasyonu, anonimleştirme, maskeleye ve onaylı araç kullanımı
- Telif ve kaynak gösterme; AI üretimini insan emeği gibi sunmama
- Önyargı, ayrımcılık, erişilebilirlik ve kapsayıcılık
- İnsan kontrolü: taslak, gözden geçirme, onay, kayıt

Etkinlik

Senaryo kartları: (1) CV eleme, (2) müşteri verisiyle içerik üretimi, (3) şirket kodunu chatbot'a yapıştırma, (4) sağlık önerisi, (5) yönetim kurulu raporu. Gruplar "Serbest / Koşullu / Yasak / Uzman Onayı" kararı verir.

Facilitator Notu

Facilitator vurgusu: "AI'ye girmeden önce veriyi sınıflandır; çıktıdan önce riski sınıflandır; kullanmadan önce insanı belirle."

5. Modül 3 — Prompt Tasarımı ve Üretkenlik

Amaç

Katılımcının iyi bir promptu tek seferlik komut değil, ölçütlerle yönetilen iteratif bir tasarım olarak kurması.

Öğreti

- 7 bileşen: Rol + Bağlam + Görev + Veri + Kısıt + Format + Kalite Ölçütü
- Örnek verme, karşı-örnek verme, seçenek üretme ve eleştiri döngüsü
- Çıktı formatları: tablo, kontrol listesi, yönetici özeti, sunum akışı, JSON
- Multimodal kullanım: görsel açıklama, belge özeti, sunum taslağı, seslendirme metni
- Kaliteyi yükselten ikinci prompt: “Bu cevabı rubriğe göre eleştir ve iyileştir.”

Etkinlik

Prompt kliniği: Katılımcı kendi işinden zayıf bir prompt yazar, 7 bileşenli çerçeveye iyileştirir, eşinin rubrik puanına göre ikinci versiyonu üretir.

Facilitator Notu

Bireysel örnek: haftalık plan, CV, öğrenme planı, seyahat/harcama karşılaştırması. Kurumsal örnek: rapor özeti, risk analizi, müşteri iletişimi, süreç iyileştirme, teknik doküman.

6. Modül 4 — AI ile Araştırma ve Doğrulama

Amaç

Katılımcının AI cevabını nihai gerçek olarak değil, doğrulanması gereken bir hipotez veya taslak olarak ele alması.

Öğreti

- Kaynak hiyerarşisi: mevzuat/resmi kurum, akademik yayın, standart, güvenilir haber, sektör raporu, blog/sosyal medya
- SIFT yaklaşımı: Dur, kaynağı incele, daha iyi kapsama bul, iddiayı kök kaynağa izle
- Tarih, sürüm, yazar, kurum ve metodoloji kontrolü
- Sayısal doğrulama: hesap makinesi/kod/ikinci yöntem
- Çelişki günlüğü ve güven seviyesi

Etkinlik

Fact-check laboratuvarı: Gruplara kısa bir AI cevabı verilir. Her grup ana iddiaları ayırır, kaynak arar, “Doğrulandı / Kısmen / Doğrulanamadı / Yanlış” etiketi verir ve güvenilir bir bilgi notu yazar.

Facilitator Notu

Kural: Kaynak linki istemek doğrulama değildir. Linki açmak, bağlamı okumak ve iddiayla eşleştirmek doğrulamadır.

7. Modül 5 — Gerçek Hayat Uygulama Sprinti

Amaç

Katılımcıların eğitim boyunca öğrendiklerini gerçek bir kişisel veya kurumsal vakada uçtan uca uygulaması.

Öğreti

- Problemi tanımla ve başarı ölçütünü yaz
- AI'ye uygunluk ve risk kontrolü yap
- Veriyi sınıflandır ve gerekiyorsa anonimleştir
- Promptu tasarla, çalıştır, eleştir, iyileştir
- Çıktıyı doğrula ve insan onayını belirle
- Sonucu 2 dakikalık sunumla paylaş

Etkinlik

Bireysel vaka seçenekleri: öğrenme planı, kariyer gelişimi, içerik üretimi, bütçe/alışveriş karşılaştırması, kişisel proje planı. **Kurumsal vaka seçenekleri:** toplantı notundan aksiyon planı, müşteri şikâyeti analizi, politika özeti, departman süreç iyileştirme, risk ve kontrol tablosu.

Facilitator Notu

Sunum rubriği: İş değeri %25, prompt tasarımı %20, güvenlik %20, doğrulama %20, insan kontrolü ve uygulanabilirlik %15.

8. Prompt Tasarım Çerçevesi ve Örnek Kütüphane

Bileşen	Soru	Örnek
Rol	AI hangi uzmanlık perspektifini kullansın?	Kıdemli süreç analisti
Bağlam	Durum, hedef kitle ve amaç nedir?	Yönetim ekibi için aylık performans toplantısı
Görev	Tam olarak ne üretsinsin?	Notlardan karar ve aksiyonları çıkar
Veri	Hangi güvenli veri kullanılacak?	Anonimleştirilmiş toplantı notu
Kısıt	Neyi yapmamalı, hangi sınırlar var?	Yeni bilgi uydurma; belirsiz noktaları işaretle
Format	Çıktı nasıl sunulsun?	Karar / Sorumlu / Termin / Risk tablosu
Kalite Ölçütü	İyi cevabın ölçüsü nedir?	Eksiksiz, izlenebilir, 300 kelimeyi geçmeyen
Kullanım		Hazır Prompt
Özetleme		Aşağıdaki metni, ana kararlar, riskler, açık sorular ve aksiyonlar başlıklarıyla özetle. Metinde olmayan bilgi ekleme. Her aksiyon için sorumlu ve termin bilgisi yoksa "belirtilmemiş" yaz.
Karşılaştırma		X ve Y seçeneklerini maliyet, fayda, risk, uygulanabilirlik ve kanıt gücü açısından karşılaştır. Varsayımları ayrı göster; nihai kararı insan karar vericiye bırak.
İçerik Üretimi		Hedef kitle [kitle], amaç [amaç], kanal [kanal]. Üç içerik alternatifi üret. Ton profesyonel ve sıcak olsun. Gerçek dışı iddia, doğrulanmamış istatistik ve telifli uzun alıntı kullanma.
Araştırma		Bu konu hakkında önce araştırma sorusunu netleştir. Ardından yalnızca doğrulanabilir kaynak türlerini öner. Her iddia için kaynak tarihi ve güven seviyesini belirt. Doğrudan erişemediğin kaynağı okumuş gibi davranma.
Kalite Kontrol		Aşağıdaki AI çıktısını doğruluk, tamlık, kaynak kalitesi, önyargı, gizlilik, telif ve uygulanabilirlik açısından 1-5 puanla. En kritik üç sorunu ve düzeltilmiş sürümü ver.
Toplantıdan Aksiyona		Bu anonimleştirilmiş toplantı notunu analiz et. Yalnızca açıkça ifade edilen kararları ve aksiyonları çıkar. Çıktıyı Karar Aksiyon Sorumlu Termin Bağımlılık Kanıt cümlesi sütunlarıyla tablo yap.

9. Katılımcı Çalışma Sayfaları

9.1 AI Kullanım Karar Kartı

Soru	Evetse	Hayırsa
Görev sağlık, hukuk, finans, işe alım, kredi, güvenlik veya temel hakları etkiliyor mu?	Uzman/kurum onayı ve daha güçlü doğrulama gerekir.	Sonraki soruya geç.
Kişisel, hassas, gizli veya ticari sır niteliğinde veri içeriyor mu?	Ham veriyi kullanma; izin, anonimleştirme ve onaylı araç kontrolü yap.	Sonraki soruya geç.
Çıktı dışarıda yayımlanacak veya karar için kullanılacak mı?	Kaynak, telif, önyargı, doğruluk ve insan onayı kontrolü zorunlu.	Düşük riskli taslak olarak kullanılabilir; yine de gözden geçir.

9.2 Prompt Kanvası

Alan	Doldurun
Rol	
Bağlam	
Görev	
Güvenli veri	
Kısıtlar	
Format	
Kalite ölçütü	
İnsan onayı	

9.3 AI Çıktı Doğrulama Kontrol Listesi

- Ana iddiaları tek tek ayırdım.
- Tarih ve sürümü kontrol ettim.
- Kaynakları açıp bağlamı okudum.
- En az bir bağımsız kaynakla çapraz doğruladım.
- Rakamları ikinci yöntemle kontrol ettim.
- Önyargı, eksik perspektif ve kapsayıcılık açısından inceledim.
- Kişisel/gizli veri ve telif riskini kontrol ettim.
- Nihai insan onayını aldım veya sorumluyu belirledim.

9.4 30 Günlük Aksiyon Planı

Hafta	Hedef	Uygulama	Başarı Göstergesi	Risk/Kontrol
1				
2				
3				
4				

10. Ön Test / Son Test ve Sertifika

#	Soru	Beklenen Cevap
1	AI'nin temel üretim mantığı hangisidir?	Bağlama göre olası sonraki tokenları üretmek
2	Halüsinasyon nedir?	AI'nin yanlış veya var olmayan bilgiyi güvenle sunması
3	Kişisel veri içeren bir metinle AI kullanmadan önce ilk adım nedir?	İzin, veri minimizasyonu ve anonimleştirme ihtiyacını kontrol etmek
4	İyi promptun yedi bileşeninden üçü nedir?	Rol, bağlam, görev, veri, kısıt, format, kalite ölçütü arasından üçü
5	Kaynak linki istemek neden tek başına fact-check değildir?	Kaynak açılmalı, bağlam okunmalı ve iddiayla eşleştirilmelidir
6	Kritik kararlarda AI'nin rolü ne olmalıdır?	Destekleyici taslak/analiz; nihai karar yetkili insanda
7	AI çıktısındaki sayısal sonucu nasıl doğrularsınız?	Hesap makinesi, kod veya bağımsız ikinci yöntemle
8	Shadow AI nedir?	Kurum onayı dışında AI araçlarının iş amaçlı kullanımı
9	AI ile üretilen içeriği yayınlamadan önce hangi üç kontrol yapılmalıdır?	Doğruluk/kaynak, telif, önyargı-gizlilik ve insan onayından üçü
10	EU AI Act Madde 4 hangi ana konuyu ele alır?	AI sağlayıcı ve kullanan kuruluşların ilgili kişiler için yeterli AI okuryazarlığı önlemleri alması

Değerlendirme

- Ön test: 10 soru, puan baskısı yok; başlangıç seviyesini görmek için.
- Son test: aynı kazanımları ölçen paralel 10 soru; önerilen başarı eşiği %80.
- Sertifika için önerilen koşullar: en az %80 katılım, son testte %80, 30 günlük planın tamamlanması.

11. Facilitator Rehberi

11.1 Hazırlık Kontrol Listesi

- Kurum versiyonu için onaylı AI araçları, veri politikası ve örnek vakaları kurumla önceden doğrulayın.
- Canlı demo hesaplarına giriş yapın; gizli veya gerçek kişisel veri kullanmayın.
- Projeksiyon, internet, prizler, QR kodlar ve yedek demo ekran görüntülerini test edin.
- Katılımcı çalışma kitabı, senaryo kartları, prompt kanvası ve rubriği hazırlayın.
- Ön test, son test, anket ve sertifika sürecini hazır hale getirin.
- Her 10-15 dakikada bir katılım noktası planlayın; uzun teorik bloklardan kaçının.

11.2 Zor Sorulara Kısa Yanıtlar

Soru	Önerilen Yanıt
AI işimi elimden alacak mı?	Görevlerin bir kısmını dönüştürecek. En güçlü konum, alan bilgisi + AI okuryazarlığı + insan muhakemesini birlikte kullanan kişilerdedir.
Hangi araç en iyisi?	Tek bir “en iyi” yoktur. Görev, veri sınıfı, güvenlik, maliyet, entegrasyon ve doğrulama ihtiyacına göre seçim yapılır.
AI’ye hiç veri vermemeli miyiz?	Kamuya açık ve yetkili kullanıma uygun veri verilebilir. Kişisel, hassas, gizli veya sözleşmeyle korunan veri için kurum politikası ve onay gerekir.
AI çıktısının sahibi kim?	Telif ve kullanım hakkı araç şartlarına, insan katkısına ve ülke hukukuna göre değişebilir. Yayın öncesi kurum/hukuk kontrolü gerekir.

11.3 Eğitim Sonrası Takip

Zaman	Aksiyon	Kanıt / Çıktı
Aynı gün	Kaynaklar, çalışma kitabı ve prompt setini gönder	Dağıtım kaydı
7 gün	Kısa kullanım anketi ve örnek başarı hikâyesi talebi	Anket sonucu
30 gün	Aksiyon planı kontrolü; kurumlarda ekip lideri/AI sorumlusu ile değerlendirme	Tamamlanan plan + gelişim alanları
3 ay	Opsiyonel etki ölçümü: zaman kazanımı, kalite, risk olayı, kullanım oranı	AI literacy impact note

12. Kurumsal Uyarlama Paketi

- Kurumun onaylı araç listesi ve veri sınıflandırma şeması workshop'a entegre edilir.
- Vaka çalışmaları departmanlara göre özelleştirilir: yönetim, HR, finans, hukuk, pazarlama, satış, AR-GE, yazılım, operasyon.
- Çıktılar kurum için AI okuryazarlığı kanıt paketi oluşturacak şekilde saklanabilir: katılım, test sonucu, içerik, rol bazlı plan, anket ve aksiyonlar.
- Workshop sonunda departman bazlı "Allowed / Conditional / Prohibited" kullanım haritası hazırlanır.
- İleri adım olarak AI kullanım politikası, AI envanteri, rol bazlı eğitim matrisi ve yönetim yol haritasına bağlanır.

12.1 Teslimat Listesi

Teslimat	Bireysel	Kurumsal
Facilitator sunum akışı ve konuşma notları	✓	✓
Katılımcı çalışma kitabı	✓	✓
Prompt kanvası ve prompt kütüphanesi	✓	✓
AI kullanım karar kartı	✓	✓
Ön test / son test / anket	✓	✓
30 günlük aksiyon planı	✓	✓
Departman kullanım haritası	—	✓
Rol bazlı AI okuryazarlığı kanıt paketi	—	✓
Kurum AI kullanım politikası başlangıç şablonu	—	✓

12.2 Indigonix ve Workshop İletişimi

Indigonix System Intelligence

indigonix.ai

info@indigonix.ai

Dr. Damla Sivrioğlu Aslan — Founder & Chief Architect

Oya Demir, MBA — Head of Global Business Development

Workshop Booking

Kurumunuza özel workshop planlaması, bireysel açık katılım dönemleri, online/yüz yüze seçenekleri ve Türkçe/İngilizce uygulama talepleri için Indigonix ekibiyle iletişime geçebilirsiniz.

13. Kaynaklar ve Güncellik Notu

- Regulation (EU) 2024/1689 (Artificial Intelligence Act), özellikle Madde 4 — AI literacy.
- European Commission, "AI Literacy — Questions & Answers" ve AI Act uygulama zaman çizelgesi.
- Kurum politikası, KVKK/GDPR, telif ve sektör mevzuatı için kurum hukuk/uyum ekiplerinin güncel değerlendirmesi esas alınmalıdır.
- Araç özellikleri, model isimleri, veri saklama seçenekleri ve bilgi kesme tarihleri hızla değiştiği için workshop öncesinde resmi ürün sayfalarından güncellenmelidir.